

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka, IV., Rákóczi-út 20.	
Telefonszám 300.	
ELŐFIZETÉSI DIJAK:	
Helyben hához hordva	
egész évre	82.-
fél évre	16.-
negyed évre	8.-
Vidékre postán küldve	
egész évre	82.-
fél évre	16.-
negyed évre	8.-

Közelharcok az olasz fronton.

Vezérkarunk mai jelentése: A Brenta és a Piave között az olaszoknak több felderítő előretörését visszavertük. A Monte Asolenen és a Monte Perticén ez alkalommal közelharcokra került a sor.

A vezérkar főnöke.

Zavargások Torinóban

Berlin, május 17. A torinói zavargások miatt indított per lefolyásáról az olasz lapok nagyon hiányos tudósításokat közölnek. A svájcban megjelenő Gazetta dei Tribunali azonban megírja, hogy az ügyben több ezer letartóztatás történt és tiltott gyülekezés miatt 328, idegen vagyon rongálása miatt pedig 94 embert állítottak a torinói törvényszék elé, a katonai üzemek munkásai pedig haditörvényszék elé kerülnek.

A svájci lapok hangsúlyozzák, hogy az Olaszországban egyre erősödő békemozgalmat aligha lehet erőszakos rendszabályokkal elfojtani.

Az olasz offenziva két fontos pontja.

Bécs, május 17. A zürichi Tagesanzeiger feljegyzi azt a híresztelést, hogy az olaszok a hegyvidék két szakaszára vetettek szemet, ami harci tevékenységükből most már egyre világosabban kitűnik. Ugy látszik, hogy az olaszok egyrészt az aslagói fensik, másrészt a Pasubio környéke ellen készülnek támadásra, ahonnan azután az Ecs-völgy felé igyekeznek előrejutni.

Kevés lesz az idei Ukrániai termés.

Berlin, május 17. Hivatalosan jelentik, hogy az idei Ukrániai gabonabehozatal a termés érésének utolsó havában nem látszik kielégítőnek, amiért is igen valószínű, hogy Németország kénytelen lesz saját belföldi készletére támaszkodni. Tekintettel arra, hogy a behozatal nem áll a maga arányában a szükséglettel, a birodalmi gabona központ legutóbbi (május 11-iki) ülésén elhatározta a fejadagok leszállítását arra az időtartamra, míg a központ készleteit fel nem ujjíthatja.

Az új határozat szerint a napi lisztadag 200 grammot 160 grammra szállítják le. A nehéz testi munkát végező munkások, már régebben megállapított pótdagaja, érintetlen marad. A lisztszükségleteket önmaguk beszerzők, már előzőleg leszállított adagjai szintén érvényben maradnak. Sajnálatos mindenesetre az, hogy a lisztadag leszállítását a husadag emelésével ezáltal nem lehet ellensúlyozni; tekintettel arra, hogy a marhaállomány erősen igénybe van véve, ellenben a bajok úgy segítenek, hogy más élelmiszereket osztanak szét. A rendelet június 1-én lép életbe.

Az orosz anyacárné Kievbén.

Berlin, május 17. A Baselez Nachrichten a londoni Daily News egy táviratát közli, mely szerint Mária Feodorovna anyacárnét a Krim-félszigetről Kievbé vitték.

A népnyzók cinkosai.

A nemzetközi zsidószociáldemokrácia központi lapja, a Népszava, a hazugság, düh, rágalom minden eszközével fordul az ébredő keresztény szociálisták ellen. Hireinek legnagyobb része „a csuhások” dolgairól szól, eikben förtelmes hangon támad azokra a keresztény szociális néppárti képviselőkre, akik meggyőződésüket követve a megegyezés mellé állottak az utonálló hidegvérével hirdeti, hogy botokkal és ököllel is kész minden keresztény szocialista szervezkedést elfojtani.

Ugyanez a szó azonban egyetlen szava sincs a tíz és husz milliós évi nyereséget kimutató bankok ellen, sőt hasábjait nagy pénzek ellenében rendelkezésükre bocsátja, hogy azokon henteregjék ki magukat azok, akiknek trezorjaiban a munkások verejtéke és mindnyájunk háborus nélkülözései vannak üzleti haszon gyanánt felhalmozva.

Egyre-másra közli a bankok mérlegeit, közgyűlési referádáit, kimutatva ezzel, hogy a kath. egyház adás ellensége nagyon is jó barátságban van a kapitalizmus legexponáltabb képviselőivel. Veltünk lehet beszélni: ez a jakab elve.

De nemcsak a bankoknak cinkosai ők, hanem a magyar nép egyéb nyuzóinak is hűséges fegyvertársai. Az újságolvasó közönség tudja, hogy a budapesti rendőrség kénytelen volt a napokban ismét a kezébe venni a seprűt, hogy végre megtisztítsa a fővárost az ittragadt galíciai szeméttől, az uzsora és árdragítás kaftános piócáitól, akik a buta magyar vendégszeretetet vérünk s velünk kiszivásával, valóságos rablóharácsolással fizetik vissza. Egyesegyedül a Népszava az, amely egyetlen szóval

sem emlékezett meg a rendőrség minden dicséretre és hálára érdemes vállalkozásáról. Ugyan miért felejtí ki ez nagyon is fontos ügynek, akár csak mint napihírek is, megemlítését? Könnyen kitalálható: faj és vérrokonság köti össze a nemzetközi zsidó szociáldemokrácia magyarországi derviseit a galíciai piócákkal. Azonkívül nekik most nagyon fontos és sürgős dolguk van: faji vehemenciájuk és találékonyságuk minden erejével kell most dolgozniuk azon, hogy a háborus csalások és harácsolások folytán elkeseredett magyar nép figyelmét eltereljék a nyemorúság igazi okaitól. A nép nagyon jól tudja, hogy nem az ő papjai az ő ellenségei. Tudja, hogy nem a papok gyártották a papirtalpu bakancsokat és szállítottak homokot konzerv gyanánt az éhező katonáknak. Tudja, hogy nem a papok az árufelhalmozók s az egész rettenetes drágaságnak milliomosodó zsebrákjai. Azt is tudja, hogy mindezek tulnyomó részét a Népszaváék faj és vérrokoni között kell keresni. Ezért van az irtózatossá jérikói lárma. A nép fülébe állandóan egy nótát kell most beledármázní; a vallás és a papság elleni gyűlölet állandó szításával kell most elfordítani az eszmélni kezdő nép figyelmét a bajok tulajdonképeni okozótól.

Krao.

Valódi amerikai

fogak és fog-sorok.

Különlegességek fogászati munkákban, aranyból és platinából, valamint arany- és platinafogak, koronák és hídak, ugyazintén szájpada, foghúzás, fogszelvények és fogtömések (plombálások.)

Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus.

Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 58.

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et.

Az osztrák kormány a főbtermelésért.

Védeni kell a gazdák érdekeit is.

Ausztriában a gazdák szabadon fognak rendelkezni a termés egy részével. Ez más szóval annyit jelent, hogy a közszükségletek biztosítására szükséges mennyiségek lekötése után megmaradó készleteket minden korlátozás alól fel fogják oldani. Az osztrák kormány ezzel a kilátásba helyezett rendelettel akkora kedvezményben fogja részesíteni az osztrák termelőket, hogy azzal szemben a magyar kormány sem hunyhat szemet az amugy is nagyon kizsákmányolt magyar gazdaközönség érdekeivel szemben.

Nálunk az új termésrendelet az összes készleteknek a cséplőgépnél való szigorú lefoglalását kívánja elérni, pedig mondanunk sem kell, hogy a termelés fokozása érdekében mennyire hátrányos.

Nekünk magyaroknak mindenben az a szomorú sors jutott, hogy Ausztriát utánozzuk; de ha már országintézőink ilyen majmoló politikát űznek, joggal elvárhatjuk, hogy ne csak az újabb terheket jelentő rendeleteket utánozzák hanem az ilyeneket is. A magyar termelők a háború alatt ugyanis annyira eszközei lettek a kormány intézkedéseinek, rendeleteinek, hogy legfőbb ideje volna, ha az osztrák kormány példáját követve a termésnek a közszükséglet fedezésére le nem kötött részét a szabad forgalomnak engednék át. Már most megállapítható, hogy ilyen intézkedéssel az amugy islesőkkel gabonatermelést csak fokoznák, ami ugy az országnak, mint a gazdáknak is egyaránt legfőbb érdeke volna.

Ki írta Károly király leveleit?

Hogyan terjedtek az hírek?

(Saját tudósításunk.) Még mindig a külpolitika előterében van Károly király francia levele, sőt már két levélről is írnak a francia lapok. Ezeket a leveleket állítólag sógorának, aki a francia hadseregben küzd ellenünk, írta volna Károly király a békéről. Nagy port vert föl az első levél híre, amelyről aztán kiderült végül, hogy csak a francia miniszterelnök képzeletében létezett abban a formában, ahogy közölték a lapok.

De a levélről oly keveset tudunk, hogy róla már egész legendák keletkeznek, amint az az alábbiakból is kitűnik.

Tegnap a Palics felé haladó egyik villamoson egy elegáns uriember is utazott. Láthatóan nem szabadkai, de azért hamar összebarátkozott a szabadkaiakkal. Egyszer csak egészen suttogva kérde az uraska:

— Tudják-e az urak, miért hozták olyan gyorsan rendbe a gödöllői királyi hastélyt?

— Hát mert az idén Magyarországra jön nyaralni a királyi pár, — volt a felelet.

— De miért jön ide a királyi család?

— Azért, mert szeretik a magyarokat és hát a királyi családnak is kell tartózkodnia valahol nyáron is.

— Nem azért — suttogja tovább

a finom ur, — hanem azért, mert Zita királyné írta Károly király francia leveleit és ezért a királynőt most elviszik a gödöllői kastélyba.

Erre az alávaló gyanúsításra, melyről nyilvánvaló, hogy csak szereplési, feltűnési viszketegségből találták ki, mindjárt meg is adta méltó válaszát egy derék

szabadkai ur, egy máv. főellenőr, aki rápírtott alaposan az álhírterjesztőre és még azzal is megfenyegette, hogy följele. Bár tette volna meg! De így is befalta a mi idágen urunk a sipot és úgy elhallgatott, mint a hal. Máskor legalább vigyáz arra, hol terjessze ál-rémhíreit.

Hol lesz a leánygimnázium.

— Mire jó a polgári fiúiskola? —

(Saját tudósításunk.) Szabadkán már megkezdtek a leánygimnáziumot tavaly. Most, hogy fejlesztik, külön helyiség kell neki. Erre a célra nem elég alkalmas a felsőbb leányiskola mostani helye a Kossuth-utcában. — Evégből más-hová helyezik át a leánygimnáziumot, még pedig a polgári fiúiskola épületébe.

Csak a napokban adtunk hírt arról, hogy a polgári fiúiskolában lesz a jövő tanévtől kezdve a polgári leányiskola is. Eddig a főgimnázium volt ott, de az most megkapja jövőre a maga épületét. Tegnap bizottság járt a polgári fiúiskolában s megvizsgálta a tan-

termekeket és a berendezést, hogy megfelelnek-e a leánygimnázium céljainak. Ugy tudjuk, hogy a bizottság, melyben Benisch miniszteri megbízott, Vajda Gyula, a leánygimnázium igazgatója és Váli Gyula városi főmérnök is résztvettek, azon a véleményen van, hogy a termek megfelelők és a helyiség a jövő tanévre lefoglalható.

Lám, csak mégis jó, hogy a városnak a főgimnázium épületén kívül van még egy másik hatalmas épülete, amelyen a polgári fiúiskola. Ide legalább mindent el lehet helyezni: fiú- és leányiskolát, de mindenfelét.

Különvonatok a katonapapon.

A katonapap agilis rendezősége arról is gondoskodott hogy a katonapapon résztvevők ki és be szállítása akabálytalanul és minél gyorsabban történhessen. A közönségnek 4 különvonat áll rendelkezésére. Két vonat indul, két vonat jön. Az induló vonatok közül az egyik délután 1 órakor, a másik délután 2 órakor indul Palicsra.

Adj a szerbnek szállást...

(Saját tudósításunk.) Megjárta a szerbjével Majlát György Virág utcai bognár. Magyaravics Károly szerb állampolgár nála volt bognárség. Most nemrégiben tudódott csak ki, hogy Magyaravics nem magyar állampolgár, hanem szerb és ezért a szabadkai rendőrség fölívta, hogy szerezzen magának kellő okmányokat Budapestre, nehogy internálni kelljen.

Magyaravics Károly föl is utazott annak rendje és módja szerint Pestre, de ugylátszik, nem

indul vissza Szabadkára a másik két különvonat,

A villamos közlekedés 8 percenként történik a Pest szállótól a palicsi végállomásig.

Megállóhely e kettőn kívül nem lesz. A meaeattérti jegyek a katonapapon 1 koronába fognak kerülni, de válthatók rendes jegyek is. A többletet jótékonyeóra fordítják.

sokat végezhetett a maga ügyében mert csakhamar visszajött.

Gazdája előtt azonban nem mert mutatkozni, hanem titokban ment be régi lakására és az inasokra ráparancsolt, hogy senkinek se merjen szólni az ő visszajöttéről. Egy éjjel otthon is volt és ezt az időt arra használta föl, hogy elloptott Majlát Györgytől egy 600 koronára értékű gépszíjat és eltűnt vele.

Majlátné tegnap jelentést tett a lopásról a rendőrségnek; egyben száz koronát ígért a szíj kézrekerítőjének. A tolvaj szerbről már lemondott; az nem keil neki többet.

Egy pár ökör, vagy egy disznó

— Szapora kocának rettenetes az ára. —

(Saját tudósításunk.) Olyan borzasztó ára van manapság minden állatnak, hogy igazán egy pár ökört lehetett a háború elején azért az árért kapni, amelyet ma egy disznóért kell adni. De még ebben a drágaságban is vezet talán az a szabadkai tanyai gazda, aki tegnap eladta egy disznóját 1880 korona árért.

A boldog új gazda Kmetz Endre palicsi kereskedő, aki azonban valószínűen jól jár ezzel a méregdrága állattal is, mert a sertés a mely már 6 éves, 10—12 malaccal szokta egyszerre megajándékozni gazdáját.

A sertés sulya eddig is 2 métermázsa és ha mostanában a vi-

lagra jövő malacait a gazdája pár hét múlva csak 200 koronájával adja is el, már kap értük 2000 koronát s a disznót 4 métermázsaára kihizlalhatja. Az bizonyos, hogy az állat, mely olyan mint egy elefánt — legalább óriási fülei ugy esattognak a fején — sokat eszik. De majd lesz egy kis rekvirálható zsirja is a télen.

— Uj aktiv tiszték. A király megengedte, hogy Róhrig Dániel 6-os honvéd gyalogezredbeli főhadnagy és Rubchich Tibor 4-es honvédhuszár ezredbeli tartalékos hadnagy, a tönyleges tiszték névsorába.

Elloptak két kelyhet a Sz.-Györgyi templomból

Elvetemült lopásra jött rá tegnap Hegedüs Benjamin sz. györgyi plébános. Ismeretlen, gonoszlelkű tettesek ellopták a templom két aranyozott, ezüst kelyhét mintegy 2000 korona értékben.

Három kehely volt egymás mellett. A legszebbet otthagyták, a másik kettőt ellopták. Gyanúsítani nem tudnak senkit sem.

Mindenesetre furcsa, de igaz dolog, hogy a sz. györgyi templomból szentségtörő kezek már több ízben loptak el különböző tárgyakat, így legutóbb az oltárterítőket. Hiszünk, hogy a szabadkai rendőrség majd nyomára jön az elvetemült gazoknak, akik még az Isten házáat és Istennek szentelt tárgyakat sem becsülik.

Vigyázatlan kocsis.

— Elgázolt egy kisgyereket. —

Römes esetnek voltak szemtanui tegnap délután a zsidó templom közelében az emberek. A Bánó és Bröder szállítók egyik stráfkocsija elgázolta az utcán át igyekvő Ivits István 5 éves fiuskát. A kocsis, aki a lovakat hajtotta, ugylátszik, nagyon el volt merülve, mert csak a gyermek sikoltására lett figyelmes.

A súlyos kocsi a kisfiu gyomrán ment keresztül és annyira összezúzta belsőrészeit, hogy életben maradásához kevés a remény. A mentők a Mária Valéria kórházba vitték.

Napszámárok 126

esztendővel ezelőtt.

— 9 krajeárt kapott az arató. —

Szabolcs vármegye levéltárából való az alábbi kimutatás, melyben a vármegye megszabja az 1797 ik esztendőre a napszámárokat.

„A kézi munkálkodásra nézve minden ezen megyében közönségesen folytattni szokott munkáktól fizetendő bére a napszámárosoknak következőképpen határoztatik meg: Tengeri- vagy másféle kapásnak étellel 9 krajeár, étel nélkül 15 krajeár; magyar kaszásnak étellel 17 krajeár, étel nélkül 24 krajeár, orosz kaszásnak étellel 12 krajeár, étel nélkül 18 krajeár, aratóknak étellel 9 krajeár, étel nélkül 15 krajeár, szántónak 4 ökörre, ugarrá és keverésre étellel 40 krajeár, anélkül 51 krajeár. Átallyába munkálkodó kőmives és egyébféle mesteremberek körül dolgozó napi számosok bére étellel 12 krajeár, étel nélkül 18 krajeár; nádvágónak 100 kévből étellel 12 krajeár, étel nélkül 17 krajeár; ölfavágónak egy öltől étellel 15 krajeár, étel nélkül 24 krajeár; tóli, akármely másféle munkát tévő napi számosoknak étellel 7 krajeár, anélkül 10 krajeár léssen napi bére.”

Az érdekes munkaárszabás felsorolja még egész csomó napszámosmunka bérét, amelyek azonban nem emelkednek az ötven krajeáron felül.

Azóta nagyot változtak az idők!

